

Pozadí a souvislosti rozporu mezi stanovisky ESČ a SÚIP ke kontrolám a revizím

Ing. Jiří Kohutka, šéfredaktor Elektro

V minulém čísle Elektra jsme vám, našim čtenářům a elektrotechnické obci obecně, slíbili, že uvedeme vyjádření Státního úřadu inspekce práce (SÚIP) k rozporu ve věci provádění revizí elektrického ručního nářadí a spotřebičů. Šel jsem coby šéfredaktor Elektro aktivně této věci naproti a osobně jsem zajel do Opavy, do sídla SÚIP. Navštívil jsem zde generálního inspektora SÚIP, pana Ing. Rudolfa Hahna, abychom věc prodiskutovali a abych ho o stanovisko určené ke zveřejnění požádal. Dostalo se mi vlídného, profesionálního přijetí a ve věcné diskusi mi pan generální inspektor předestřel své názory, resp. názory a úhel pohledu SÚIP na tuto problematiku.

Rovněž přislíbil vypracovat a dodat oficiální vyjádření SÚIP pro časopis Elektro. Tímto úkolem byl pověřen pan Ing. Michal Ronin, ředitel odboru inspekčních činností, bezpečnosti práce, technických zařízení a prevence závažných průmyslových havárií. Ing. M. Ronin však byl služebně zaneprázdněn, a po konzultaci s naší redakcí byl posunut termín uveřejnění jeho vyjádření až do dalšího čísla.

Podkladů pro rozšířování otázky, v čem je příčina rozporů mezi stanovisky ESČ a SÚIP, kdo má (může, smí) provádět kontroly a revize ručního elektrického nářadí a spotřebičů a nebo která z těchto institucí má pravdu a jak lze nejasnou situaci vyřešit, máme však více než dost. K odpovědím proto bude směřovat tento redakční článek.

Za příčinou problému se nikdy neskrývá samojediny, jednoduše označitelný důvod. Začneme proto systematicky, protože situace není ani jednoduchá, ani černobílá, jak se někteří domnívají.

1. Základní otázka rozporu

Základní otázka rozporu stručně zní: *Kdo má nebo smí (osoba s jakou kvalifikací může) provádět kontroly a revize elektrického ručního nářadí a spotřebičů?*

Pozor!! Všimněte si, že otázka nezní: *Kdo má nebo smí provádět revize?* Neboť „revize“ má zcela jistě provádět RT, tj. pracovník s kvalifikací podle § 9 vyhl. 50/1978 Sb.

Klíčové předpisy a pojmy:

zákon 174/1968 Sb. – zákon o státním odborném dozoru nad bezpečností práce

zákon 309/2006 Sb. – zákon o dalších požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví

zákon 251/2005 Sb. – zákon o inspekci práce

zákon 455/1991 Sb. – zákon o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)

vyhláška 20/1979 Sb. – vyhláška, kterou se určují vyhrazená elektrická zařízení a stanovují některé podmínky k zajištění jejich bezpečnosti

ESČ – Elektrotechnický svaz český

BP – bezpečnost práce

ČBÚ – Český báňský úřad

ITI – Institut technické inspekce Praha

NV – nařízení vlády

RT – revizní technik

SÚIP – Státní úřad inspekce práce

ZP – zákoník práce

revize – zjišťování správnosti, přezkoumávání stavu za účelem úpravy nebo změny

zkouška – ověřování předpokládaných vlastností nebo parametrů soustavy nebo objektu podle technických podmínek

kontrola – dozor, přezkoumání zprostředkovávající informaci

V celé šíři by otázka měla znít takto: *Může provozovatel v rámci svého kontrolního systému pověřit kontrolami a prohlídkami elektrického ručního nářadí a spotřebičů i osobu s nižší kvalifikací, než je § 9?*

Do 1. 7. 2007 tuto otázku zodpovídaly informativní přílohy ČSN 33 1600 (kontroly ručního el., příloha A) a ČSN 33 1610 (kontroly spotřebičů, příloha D) – kontroly a revize el. ručního nářadí a spotřebičů mohly provádět (stručně řečeno) i osoby s nižší kvalifikací – konkrétně pracovníci s kvalifikací § 5, tj. osoby znalé (popř. i s § 4 pod dohledem osoby znalé) – než je kvalifikace § 9 (pracovníci pro provádění revizí, revizní technici, vyhl. 50/1978 Sb.).

Přílohy A a D však byly k uvedenému datu zrušeny a na situaci, kdo kontroly a revize smí nadále provádět, vznikla dvě protichůdná názorová stanoviska – ESČ versus SÚIP:

Stanovisko ESČ:

– prováděním kontrol a revizí el. ručního nářadí a spotřebičů mohou být pověřováni a provádět je pouze osoby s odbornou způsobilostí „pracovník pro provádění revizí el. zařízení“ (§ 9 vyhl. 50/1978 Sb. v platném znění),

Stručně hlavní argumenty ESČ:

a) vyhláška 20/1978 Sb. (znění vyhl. 553/1990 Sb.)

Podle vyhlášky 20/1978 Sb., kterou se určují vyhrazená technická zařízení (ve znění vyhl. 553/1990 Sb., kde v § 4 odst. 6 se slova „kvalifikovaní pracovníci“ nahrazují slovy „revizní technici“), mohou revize vykonávat pouze revizní technici.

b) zákon 251/2005 Sb.

Od července 2005 vstoupil v platnost zákon 251/2005 Sb., který na úseku VTZ definuje přešupky a správní delikty a přiřazuje jim pokuty v řádu až milionů korun za provádění revizí bez příslušného osvědčení nebo oprávnění.

c) normy vs zákon

Normy, které navíc od 1. ledna 2000 přestaly být závazné, nemohou stanovovat něco v rozporu se zákonem. Normy nemohou měnit, upravovat zákon.

Stanovisko SÚIP:

– kontroly a tzv. revize ručního elektrického nářadí a spotřebičů mohou i nadále jako doposud provádět osoby s kvalifikací § 4 pod dohledem osoby znalé (§ 5) a dále i s kvalifikací podle § 5, § 6, § 7 a § 8.

Stručně hlavní argumenty SÚIP:

a) revize a kontroly

„Revizemi“ ve smyslu všech příslušných předpisů jsou myšleny kvalifikované vstupní, výchozí a periodické revize elektrických zařízení prováděné revizními techniky s kvalifikací podle § 9, při kterých jsou prováděny úkony a činnosti podle ČSN 33 1500 (Revize elektrických zařízení). Ostatní „revize“ jsou prohlídkami nebo kontrolami a tyto kontroly je třeba odlišovat od vstupních a periodických revizí.

b) zákonná odpovědnost zaměstnavatele (provozovatele)

Je zákonnou povinností provozovatelů zajistit podmínky bezpečnosti práce a ochrany zdraví zaměstnanců. Je na zaměstnavateli, aby zhodnotil, stanovil a dodržoval systém bezpečnosti a ochrany zdraví tak, aby jeho struktura odpovídala požadavkům na pracovišti. Časové intervaly revizí elektrických zařízení používané podle normy je zapotřebí chápat jako doporučení k zajištění minimální bezpečnosti elektrických zařízení.

c) soulad s předpisy

Přístup SÚIP není v rozporu s obecně platnými předpisy v oblasti BP a bezpečnosti technických zařízení.

2. Příčiny rozporu

Rozpor ve stanoviscích a argumentech obou stran je zřejmý. Jeho příčina není snadno označitelná pouhým ukázaním prstu, ale je složena z několika faktorů:

faktor 1 – různá interpretace některých důležitých pojmů v zákonech a vyhláškách, které se vztahují k bezpečnosti práce (uvedeny na začátku jako „klíčové předpisy“). Přesnější: účelový, zúžený a do značné míry nesprávný výklad pojmů revize, prohlídka, kontrola, kvalifikovaná osoba apod.,

faktor 2 – zákony a podzákoné předpisy ČR v problematice bezpečnosti práce spolu ne zcela přesně korespondují, netvoří logický, jasný a navzájem se podporující právní komplet,

faktor 3 – zákony a podzákoné předpisy ČR v problematice bezpečnosti práce odpovídají aktivně době vzniku a přes svou v jádru nespornou kvalitu nestačí reflektovat potřebné změny,

faktor 4 – absence některých prováděcích vyhlášek (podzákoných předpisů), které by zpřesňovaly obecnější formulace v zákonech,

faktor 5 – znění vyhlášky 20/1979 Sb. + peněžité sankce v zákonu 251/2005 Sb.,

faktor 6 – nesprávná interpretace zákonů.

ad 1. Pojmy

Pojem „revize“ se v uvedeném sporu stal naprosto zásadním a vlastně se do značné míry stal jeho zaklínadlem. Je nesporné, že kvalifikovanou revizi musí provádět kvalifikovaný RT. Je však otázka jediným možným způsobem zhodnocení technického stavu elektrického zařízení? Musí to být pouze revize a RT jako jediné prvky systému BP u provozovatele?

Ve všech zákonných předpisech vztahujících se k bezpečnosti elektrických zařízení (viz tab. „klíčové předpisy“) se v různých souvislostech nepoužívá pouze a výlučně pojem „revize“, ale používají se pojmy „prohlídka, revize a zkouška“, popř. „zkouška, revize a oprava“ nebo „udržování, kontrolování a revidování“.

V podstatě a téměř vždy jsou tyto tři pojmy uváděny společně a navíc jsou většinou tato jedno- až tříslavná spojení doplněna zkratkou „apod.“ **Co to znamená?** Znamená to, že účelem je zastřešit, ošetřit problematiku kontroly stavu zařízení určitým odpovídajícím úkonem – prohlídkou, revizí, zkouškou apod.! Je to pokyn, že organizace provozující zařízení (dále jen „provozovatel“) jsou ze zákona povinny zajistit v rámci preventivní údržby vykonávání předepsaných, resp. nezávaznou normou doporučených – více či méně kvalifikovaných – kontrol (prohlídek, revizí) zařízení.

Už samo členění na „prohlídku, revizi, zkoušku apod.“ znamená, že je na provozovateli, aby zajistil takový kontrolní systém prohlídek, který by odpovídal požadavkům kladeným na elektrická zařízení provozem, prostředím nebo četností použití.

Je zákonnou povinností zaměstnavatel zajistit, aby stroje, technická zařízení, dopravní prostředky, nářadí ad. byly z hlediska bezpečnosti a ochrany zdraví při práci vhodné pro práci, při které budou používány. Je zákonnou povinností provozovatelů znát rizika související s četností používání a s prostředím, ve kterém jsou elektrická zařízení provozována.

Je na provozovateli tak učinit na základě výsledků vyhodnocení rizik na konkrétních pracovištích a stanovení strukturovaného systému bezpečnosti – od kontrol, popř. prohlídek až po revize revizními technikami s kvalifikací podle § 9 v termínech, ve kterých považují za nezbytné tato zařízení kontrolovat.

Zcela zaručeně ti, kdo navrhovali nebo sestavovali zákony k BP, neseděli s hlavou v dlaních a neřkali si, jak dokonale, slovo od slova, formulovat právě pro RT elektro ten který pojem. Mnohem pravděpodobnější je, že pro oblast bezpečnosti práce hleděli použít variabilně několik pojmů, které si jsou prostě významově příbuzné a problematiku vymezí a dostatečně zastřeší. Proto jsou v zákonných předpisech z několika možných pojmů pro technickou prevenci rizik (kontrola, prohlídka, testování, zkouška, oprava, revize, zhodnocení, ohledání, ohlídání, ověření, seřízení, prošetření, údržba apod.) použity ty technicky nejpřílehavější – kontrola, prohlídka, revize.

Proto zaměřit se v tomto ohledu pouze na pojem „revize“ jako na jediný možný prostředek kontroly stavu elektrických zařízení je zúženým (a nesprávným) výkladem předpisu.

ad 2. Právní komplet

Je zcela nesporné, že činnost na elektrických zařízeních je hodna úzkostlivého dodržování BP. Elektrická zařízení jsou „vyhrazenými technickými zařízeními“, tedy zařízení se zvýšenou mírou ohrožení zdraví a bezpečnosti osob a majetku.

Stále platná vyhláška ČÚBP č. 20/1979(!!) Sb. (ve znění pozdějších předpisů, novelizovaná vyhláškou č. 553/1990 Sb.) v § 2 odst. 1 říká, že „vyhrazená elektrická zařízení ve smyslu § 4 písm. d) až g) zákona (dále jen „zařízení“) jsou zařízení:

- a) pro výrobu, přeměnu, rozvod a odběr elektrické energie,
- b) určená k ochraně před účinky atmosférické nebo statické elektřiny“.

Zákonné předpisy pro tutéž oblast (bezpečnost práce), ale pro různé (i když zaměřením příbuzné) instituce státní správy nejsou jednotné, liší se, a vysílají tak do společnosti matoucí dojem.

2.1

Český báňský úřad (ČBÚ) řeší tytéž věci (VTZ) v oboru bezpečnosti práce jinak (a lépe) než SÚIP: vyhláška ČBÚ č. 74/2002 Sb., o VTZ v § 2 odst. 2 mimo jiné uvádí:

Za vyhrazené elektrické zařízení se nepovažuje

- a) elektrické zařízení držené v ruce do napětí 400 V střídavých nebo 440 V stejnosměrných, pokud toto není pevně připojené k elektrické síti,
- b) elektrické zařízení přenosné do napětí 400 V střídavých nebo 440 V stejnosměrných, pokud toto není pevně připojené k elektrické síti.

2.2

Vyhláška 20/1979 Sb. je v určení VTZ značně vágní. Rozumí se **všechna elektrická zařízení**? Nejsou kategorie elektrických zařízení vyčleněny, např. citací „... ve smyslu § 4 písm. d) až g) zákona...“? Nejsou! Je tím myšlen zákon 174/1968(!!) Sb., jehož je vyhláška 20/1979 podzákoným předpisem (a který byl v období 1990 až 2005 celkem devětkrát novelizován!). Ovšem přestože byl jeho § 4 novelizací v roce 2005 zrušen (týkal se inspekce práce, a byl proto přepracován do zákona 251/2005 Sb.), ve vyhlášce 20/1979 Sb. i po její novelizaci figuruje dál. Každopádně však § 4 nijak neřešil kategorie elektrických zařízení.

Pojem „elektrická zařízení“ řeší norma ČSN 33 0010 Elektrická zařízení. Rozdělení a pojmy. Norma v čl. 1 definuje pojem „elektrické zařízení“: *„Zařízení, které ke své činnosti nebo působení využívá účinků elektrických nebo elektromagnetických jevů. Elektrické zařízení nebo jeho části se skládají z elektrických obvodů, elektrické instalace a elektrických předmětů.“*

Výjimečnost elektrických zařízení přibližuje alespoň vyhláška 50/1978 Sb.:

(2) Za elektrická zařízení se pro účely této vyhlášky považují zařízení, u nichž může dojít k ohrožení života, zdraví nebo majetku elektrickým proudem, a zařízení určená k ochraně před účinky atmosférické nebo statické elektřiny.

Zpět k vágnosti vyhlášky 20/1979 Sb.: ačkoliv § 2 bod a) této vyhlášky je naprosto zásadní, **absolutně neodpovídá** současnému množství, rozmanitosti a účelu elektrických zařízení u provozovatelů.

2.3

Zákon 455/1991 Sb. (ve znění změny 356/1999 Sb.) v příloze 1 (NV 469/2000 Sb., skupina 105: Elektrické stroje a přístroje; Výroba, instalace a opravy elektrických strojů a přístrojů) obsahuje výčet „obsahových náplní řemeslných živností“. Je zde kromě mnoha dalších činností citováno i „provádění revizí a kontrol elektrických spotřebičů“.

Paragraf 21 zákona 455/1991 (i změna 356/1999 Sb.) stanovuje odbornou způsobilost pro řemeslné živnosti, a tedy i pro provádění revizí a kontrol elektrických spotřebičů, prokázáním absolvování učebního oboru a tříletou praxí, popř. SŠ nebo VŠ vzdělání a jednoroční praxí. **Žádnou jinou kvalifikaci nepožaduje.** Podle požadavků na řemeslnou živnost podle zákona 455/1991 Sb. (i změny 356/1999 Sb.) tedy **revize elektrických spotřebičů nemusí provádět RT.**

ad 3. Stáří zákonů a vyhlášek

Zákon 174/1978 Sb. byl v období 1990 až 2005 novelizován celkem devětkrát! Nebudu posuzovat, zdali je množství novelizací určitého zákona měřítkem jeho kvality nebo naopak nedostatečnosti. Koneckonců, udržovaná žena s sebou nese do pozdního věku také jistou kvalitu, ale ...!

Vyhláška 50/1978 Sb. byla novelizována pouze jednou a je popravdě řečeno stále vyvíjeným systémem pro posuzování odborné způsobilosti osob v elektrotechnice. Je proto zatím k dobru elektrotechniky, aby i nadále zachovala vžitý a obecně přijatý institut revizního technika a ostatních kvalifikačních stupňů odpovědných pracovníků. Nicméně k zachování platnosti vyhlášky č. 50/1978 Sb. zatím vede i ten důvod, že po vstupu ČR do Evropské unie lze předpokládat nutnost sjednocení požadavků na jakoukoliv odbornost, tedy i elektrotechnickou, s ostatními členskými státy unie. V budoucnosti se proto nevyklučuje, především v ustanovení § 9 a § 10, případná změna.

Ne tak vyhláška 20/1979 Sb. Ta byla novelizována již celkem třikrát (553/1990, 352/2000, 159/2002), a kdyby nic jiného, na příkladě snahy o nalezení řešení tohoto rozporu je zřejmé, že pro jeho objasnění není zcela věrohodným zdrojem informací.

ad 4. Absence vyhlášek

Počátkem devadesátých let dvacátého století, po rozdělení ČSSR, byl tehdejší ČÚBP zbaven funkce ústředního orgánu a byl včleněn pod MPSV (na rozdíl od ČBÚ, který je ústředním orgánem doposud). Tím ČÚBP (dnes SÚIP) pozbyl možnosti vydávat podzákonné normy – prováděcí předpisy zákonů, vyhlášky. Vznikne-li nutnost jako v tomto případě konstruktivně diskutovat prostřednictvím vyhlášky pojmy a dopady určitých zákonných opatření, je absence prováděcího předpisu a nečinnost nadřízeného ministerstva nejen vstupenkou do slepé uličky, ale i příčinou ořesů na profesní scéně postiženého oboru.

Už v Elektru č. 7-8/2000(!) jsme na téma připravovaných vyhlášek uváděli:

Protože v zákoně 124/2000 Sb. je Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR pověřeno přesnějším vymezením vyhrazených technických zařízení i stanovením předpokladů odborné způsobilosti vydáním nových vyhlášek, je možné očekávat, že v poměrně krátké době budou vydáním těchto vyhlášek nahrazeny vyhlášky č. 20/1979 Sb. a č. 50/1978 Sb.

Doposud k tomu nedošlo!

ad 5. Vyhláška 20 + sankce v 251/2005 Sb.

Novelizací vyhl. 20/1979 Sb. vyhláškou 553/1990 Sb. byl v § 4 odst. 6 pojem „kvalifikovaní pracovníci“ nahrazen pojmem „revizní technici“ – viz argumentace ESČ.

Argumentace ESČ však dostatečně neobjasňuje, že se to týká výslovně výchozích a pravidelných revizí. To není nijak v rozporu s celkovým chápáním úlohy RT. Zároveň to však nijak neomezuje možnost jiných kontrol a prohlídek, jestliže si je provozovatel do systému zajištění BP včlení. Navíc vyhláška 20/1979 Sb. rozsah RT nijak nevynechává.

Pokračováním a přímo rozbuškou se stalo uvedení peněžitých sankcí v zákonu 251/2005 Sb. (*Správní delikty na úseku vyhrazených*

technických zařízení), které se opět týkají revizí.

Sankce mají na už první pohled likvidační charakter – pro právnickou osobu lze uložit pokutu až do výše 2 000 000 Kč, jakož i zákaz činnosti a odnětí oprávnění vydaného organizací státního odborného dozoru.

Tou je v ČR organizace ITI Praha. Ta vydala (a na svých webových stránkách www.iti.cz uvádí) *Stanovisko k minimální potřebné kvalifikaci na revize přenosných elektrických spotřebičů prováděné osobami po výmazu kvalifikací z ČSN 33 1600 a ČSN 33 1610*. Bohužel toto „stanovisko“ nevnaší do rozporu žádné světlo, protože trpí stejným neduhem, jaký je uveden pod bodem ad 1 – cituje sice mnohé, ale přes nabízené varianty se úzce zaměřuje pouze na pojem „revize“ jako na jediný možný prostředek kontroly stavu elektrických zařízení. Navíc je oficiální stanovisko ITI k revizím prezentováno pouze jako osobní názor a k provádění kontrol a údržby zcela paradoxně uvádí, že není zapotřebí pro potřeby stanoviska uvádět, kdo je má vykonávat! Věřu, velmi povedená taškařice.

ad 6. Nesprávná interpretace zákonů

Co chtěl řešit zákon 309/2006 Sb.

Tento zákon zapracovává příslušné předpisy Evropských společenství a zjevně doplňuje zákoník práce (262/2006 Sb.). Tímto zákonem se upravují další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích v podmínkách po vstupu do EU. Jedná se hlavně o požadavky na pracoviště a pracovní prostředí, výrobní a pracovní prostředky a zařízení, organizaci práce a pracovní postupy a bezpečnostní značky.

BP je sice významnou disciplínou tohoto zákona, ale není jeho prvotní úlohou řešit, kdo má provádět kontroly a revize elektrických zařízení. Proto označovat za nejdůležitější jeho část § 4 odst. c, kde jsou opět široce použity tři pojmy „... řádně udržovány, kontrolovány a revidovány“, je matoucí a zavádějící.

Co chtěl řešit zákon 251/2005 Sb., o inspekcí práce

Když byl tvořen zákon o inspekcí práce, bylo jeho hlavním účelem řešit mnoho nových aspektů práce v industrializované společnosti: pracovněprávní vztahy, mzdy, platy, náhrady a odměňování zaměstnanců, rovné vztahy mezi zaměstnanci, pracovní dobu a doby odpočinku, kolektivní smlouvy, úpravu umělecké, kulturní, sportovní a reklamní činnosti dětmi, cestovní náhrady, zaměstnávání mladistvých, péči o děti ... a také právní předpisy k zajištění bezpečnosti práce!

BP je sice významnou disciplínou tohoto zákona, ale není jeho prvotní úlohou řešit, kdo má provádět kontroly a revize elektrických zařízení. Proto označovat za nejdůležitější jeho části § 20 a § 33, kde jsou uvedeny sankce a postihy, je matoucí a zavádějící.

3. ESČ má (částečně) pravdu, SÚIP má (částečně) pravdu aneb trochu právní logiky

Každá ze stran sporu vychází ze stanoviska, že je to ona, kdo správně vykládá zákonné předpisy. ESČ i SÚIP se ve své argumentaci odkazují především na zákony, popř. podzákonné normy, vyhlášky. Odkazy na právní předpisy uplatňují obě strany různě:

Pokud jde o sílu odkazu

- ESČ používá odkazy výlučně – výlučný odkaz (povinný) znamená jediný možný způsob splnění příslušného ustanovení daného právního předpisu,
- SÚIP používá odkazy indikační – indikační způsob znamená naplnění požadavků právního předpisu jedním z možných způsobů splnění. Obecný požadavek právního předpisu tak může být splněn i jinak.

Příklad:

- odkazy ESČ na vyhl. 20/1979 Sb.,
- odkazy ESČ na sankce v 251/2005 Sb. (ESČ vykládá zákon za SÚIP),
- zaměřování se ESČ výlučně na pojem revize, revidování,
- SÚIP ponechává volbu způsobu kontroly výlučně na provozovateli a jeho odpovědnosti za dodržování pravidel BP,
- v podání SÚIP není provádění kontrol nižší kvalifikací, než je § 9 spojeno s žádnou sankcí.

Pokud jde o přesnost odkazu

- ESČ používá odkazy bez ohledu na celkový kontext právního předpisu (duch předpisu). Konkrétní články mají význam pro základní ideu, kterou právní předpis řeší jako své hlavní poslání, ale jejich samostatným vyčleněním jejich znění nabývá jiné funkce;
- SÚIP používá odkazy, které pojmově a výrazově doplňují a podporují hlavní ideu právního předpisu.

Příklad:

- odkaz ESČ na § 4 odst. c v celém kontextu 309/2006 Sb.,
- zaměřování se (opět) výlučně na pojem revize, revidování.

Pokud jde o účel odkazu

- ESČ odkazy nediferencuje – obecné stanovisko právního předpisu, které nabývá na významu ve vztahu s konkrétním účelem, používá bez souvislosti,
- SÚIP používá diferencované odkazy – obecně platné odkazy hodnotí v souvislostech.

Příklad:

- VTZ je všechno, co jen zavádí o elektrickou energii – takže i varná konvice, mikrovlnná trouba, adaptér apod.

4. Jak to asi vidí SÚIP

SÚIP má ve struktuře orgánů státní správy konkrétní postavení, pravomoci a kompetence.

Nesouhlasí sice s tím, aby se z každého elektrikáře stal RT, ale vzhledem ke svému postavení nebude sám o své vůli v tomto ohledu jednání s ESČ vyvolávat. Případně velké množství vysoce kvalifikovaných elektrotechniků (§ 9) může sice na jednu stranu přispět ke kvalitnějšímu zabezpečení BP, je však mnohem pravděpodobnější, že bude znamenat jednak ekonomickou zátěž pro provozovatele, jednak inflaci úrovně právě tohoto směru vzdělání.

Pohled SÚIP na ruční nářadí a spotřebiče na pracovištích je diferencovaný: celé široké spektrum spotřebičů (ale též ručního elektrického nářadí) používaných na pracovišti využívají i v domácnostech úplní laici. Vstup výrobků na český trh navíc podléhá zákonu 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky.

I z tohoto úhlu pohledu může vycházet rozhodování SÚIP o tom, co je nebo co není přestupkem proti zákonu 251/2005 Sb. Navíc takové rozhodnutí bude popř., a to ještě jen na základě případné stížnosti postiženého provozovatele, přezkoumávat jedině soud, nikoliv ESČ.

5. Jak dál, provozovatelé?

Zákony uvedené v tomto článku kladou zvýšené požadavky na provozovatele a jejich odpovědnost za BP na jejich pracovištích. Je zákonnou povinností provozovatelů znát a předpokládat rizika související s četností používání a s prostředím, ve kterém jsou elektrická zařízení provozována.

Na otázku z úvodu článku, resp. na její první část (*Může provozovatel v rámci svého kontrolního systému pověřit kontrolami a prohlídkami elektrického ručního nářadí a spotřebičů i osobu s nižší kvalifikací, než je § 9?*), odpovíme takto:

Je na provozovateli, aby si nechal kvalifikovaným expertem vyhodnotit rizika na konkrétních pracovištích (prevence rizik) a stanovil si (nechal si stanovit) strukturu systému bezpečnosti – od kontrol, popř. prohlídek, až

po revize revizními technikami s kvalifikací podle § 9 a v termínech, ve kterých považuje za nezbytné tato zařízení kontrolovat.

Určitě chápeme, že na provozovatele knižního vydavatelství budou ohledně kontrol a revizí elektrického ručního nářadí a spotřebičů kladeny menší požadavky než na majitele stavební firmy s desítkami spotřebičů a ručního nářadí.

Mohl by ovšem vzniknout dojem, že RT elektro jsou ti, kdo zaměstnavateli garantují bezpečnost provozu elektrických zařízení. To je však hluboký omyl, bezpečnost může provozovatelé zaručit jenom nastavení a dodržování správného systému bezpečnosti. V něm je RT pouze důležitým článkem. Lhůty a termíny kontrol a revizí uváděné v normách mají základní a doporučující charakter.

Norma obecně měla původně ekonomický účel. Měla umožňovat snazší pohyb zboží v ekonomickém prostoru. Její „duch“ byl ekonomický – sjednocovala (normovala) charakter a parametry výrobků ve smyslu ekonomickém a v zájmu ekonomiky.

S rozvojem techniky a s nárůstem hrozcích bezpečnostních rizik se norma stala (spíše) technickým předpisem a její „duch“ se stal právní – vymezovala charakter a parametry už nejen výrobků, ale i činností, postupů, vlastností atd. ve smyslu právním. Norma se stala direktivním státním nástrojem a ve smyslu právním také rozhodovala spory.

S návratem k tržnímu mechanismu a ke stylu volné soutěže proniká do „normotvůrství“ stále více snaha o odebrání právní závaznosti norem a ponechání rozhodovacích pravomocí a právní zodpovědnosti na uživatelích, resp. provozovatelích.

Norma tedy nemínila nahrazovat zákon, nemínila (a nemůže) jej upravovat nebo pozměňovat. Z uvedeného vyplývá, že odkaz na českou technickou normu v právním předpisu nezpůsobuje vždy právní povinnost řídit se všemi ustanoveními české technické normy, na kterou je v právním předpisu odkazováno.

Přesto triumvirát „zákon, vyhláška, norma“ musí tvořit logický řetězec navzájem se podporujících a hlavně jasných pravidel, u kterých při jejich nedodržení musí být zřejmé, CO bylo porušeno.

Snaha vyvázat normu z právní odpovědnosti, ale zároveň absence kvalitních příslušných právních předpisů však způsobují nejistotu a rozpory. Mají-li provozovatelé přijmout zodpovědnost za své provozy se vším všudy, chtějí od státu logicky správná, jasná pravidla.

6. Rozpor i nadále přetrvává

ESČ je profesní instituce zastupující kvalifikované řemeslo. SÚIP je instituce státní správy zastupující stát v jeho úsilí vytvářet kvalitní podmínky pro chod společnosti. Obě tyto organizace mohou být podle situace navzájem tvrdými oponenty, nebo spolupráci. Jestliže vědí o rozporech vyplývajících ze zákonů, je jejich povinností nikoliv zapřít se na svých stanoviscích, ale usilovat o změnu příslušných zákonů. V případě rozporů s prohlídkami a revizemi ručního nářadí a spotřebičů se však nabízí mnohem schůdnější a logické řešení – vyjednat novou vyhlášku. Jakkoliv je to úkol obtížný, jsou nám, elektrotechnikům, jak SÚIP, tak ESČ tímto profesionálně povinovány. A to přesto, že MPSV se zřejmě cítí být s problematikou BP po devíti novelizacích zákona 174/1978 Sb. vypořádan, a že je v ČR normální, že jednání s ministerstvem jsou zdlouhavá a vydání vyhlášky se může počítat na roky.

Podle mého názoru, dokud nebude přijat dostatečně kvalitní právní nebo prováděcí předpis, který by kvalifikovaně řešil uvedený rozpor, nebude na české elektrotechnické scéně ohledně revizí klid.

Rozporů však bylo jenom v tomto článku nastíněno víc než dost. Má-li nyní někdo dojem, že tak trochu navádím k porušování nebo nedodržování zákona, použijí pro něj pseudodemokratické klišé: *Tak to dejte soudu, člověče!* ☒

„Blesková show“ na ARTEZ

V konferenčních prostorách kladenské střední odborné a učňovské školy se 7. listopadu 2007 konal další, v pořadí již sedmáctý aktiv elektrotechniků a revizních techniků středočeského regionu. Záštitu na touto akci převzala Okresní hospodářská komora Kladno a jejím garantem byl Ing. Miloslav Valena. Tento aktiv byl zaměřen na změny v souvislosti se zaváděním evropských norem a na změny v legislativě (vyhl. 50/1978 Sb., zkoušky RTEZ, zákon o vyhrazených zařízeních aj.). Zpestřením i oživením náročného dne, nabitého odbornými přednáškami, byla skvěle připravená přednáška pánů J. Hájka (Dehn + Söhne)

a D. Šalanského (Luma Plus). Jejich prezentace nové normy ČSN EN 62305 (Ochrana před bleskem) byla skvěle připravena jak po odborné, tak i po přednesové stránce. Oba protagonisté se interaktivně střídali v projevu a přednášené téma doprovázeli nejen obrázky a animovanými videoukázkami, ale také skutečnými montážními prvky určenými k instalaci ochrany před bleskem pro rodinný dům. Na závěr této „bleskové show“ předvedli oba pánové přímo v sále montáž oddáleného jímajícího zařízení (obr.) za velkého zájmu i četných dotazů revizních techniků.

(KT)